

DEĞERLENDİRME NOTU:

İsmail ARAS

Mevlana Kalkınma Ajansı, Araştırma Etüt ve Planlama Birimi Uzmanı, Ziraat Yüksek Mühendisi

BÖLGEMİZDE TARIM ALANLARI AZALIYOR MU?

28.07.2014

DEĞERLENDİRME NOTU:

İsmail ARAS

Mevlana Kalkınma Ajansı, Araştırma Etüt ve Planlama Birimi Uzmanı, , Ziraat Yüksek Mühendisi

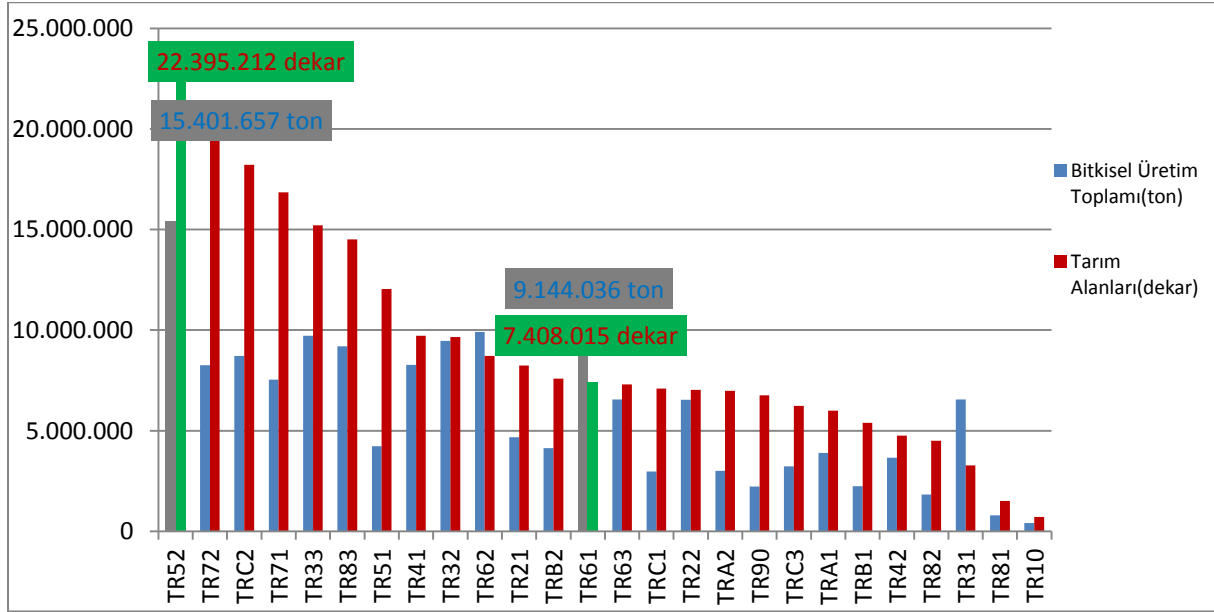
28.03.2014

BÖLGEDE TARIMIN GENEL DURUMU

Bölgemiz tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı ülkemizin önemli tarım merkezlerindendir. Yüzölçümünün yaklaşık yarısı tarım alanlarından oluşan bölgemiz ülke tarım alanlarının %9,4'ünü oluşturmaktadır. Öte yandan yaklaşık 50.000 km² lik yüz ölçümüyle birçok Avrupa ülkesinden daha büyük alana sahip bölgenin önemli bir kısmını kırsal alanlar oluşturmakta ve bölge nüfusunun % 25'i bu kırsal alanlarda yaşamaktadır.¹

Diğer bölgeler ile karşılaştırıldığında sahip olduğu tarım alanlarının büyüklüğü ve toplam bitkisel üretim miktarı (tahıllar ve diğer bitkisel ürünler, meyveler, içecek ve baharat, sebzeler toplamı) açısından ilk sırada yer alan bölgemiz ülkemizde toplam tarımsal üretim değerinin ancak %6,88'ini üretebilmektedir. Buna karşın tarım alanlarının büyüklüğü açısından 13. sırada yer alan Isparta Burdur Antalya(TR61) Bölgesi tarımsal üretim değeri açısından ilk sırada yer almaktadır.

Şekil 1 Düzey 2 Bölgeleri tarım alanları ve bitkisel üretim miktarları karşılaştırması(da)

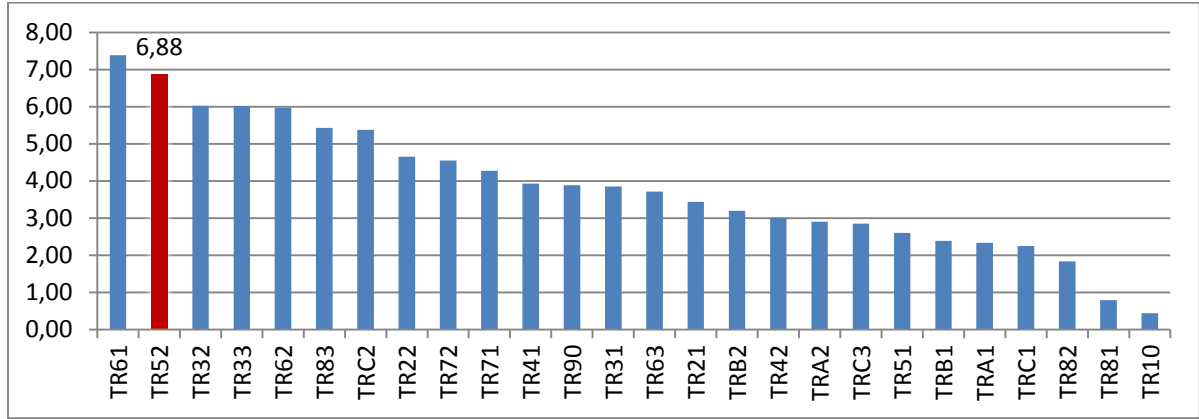

Kaynak : TÜİK 2013

Sahip olduğu geniş tarım alanları ile tarımsal üretim değeri ilişkisi incelendiğinde; Bölgemizin üretilen katma değer bakımından arzu edilen seviyelerde olmadığı düşünülmektedir

¹ Kırsal nüfus 2012 ADNKS sonuçlarına göre bölgede kentsel nitelikli nüfus ilçe merkezi nüfusu 10.000 ve üzeri olan ilçe merkezleri toplamı olarak hesaplanmıştır. İlçelere ait belde ve köyler kırsal olarak kabul edilmiştir.

Şekil 2 Toplam Tarımsal Üretim Değeri(%)

Kaynak : TÜİK, 2013

Toplam tarımsal üretim değeri, bitkisel üretim, canlı hayvan ve hayvansal ürünler değerleri toplamından oluşmaktadır. Bölgemiz birçok üretim kaleminde miktar ve ekiliş alanları açısından ilk sırada yer almasına karşın verim ve kalite sorunları ile katma değeri yüksek ürünleri üretmemesi gibi nedenlerden ötürü üretilen değer açısından ilk sıralarda gelmemektedir.

Tablo 1 Tarımsal Üretim Değerlerinin Dağılım Oranları (%)

	Bitkisel üretim değeri	Canlı hayvan değeri	Hayvansal ürünler değeri
Konya Karaman	59,22	31,24	9,53

Kaynak: TÜİK, 2013

Ülkemiz toplam tarımsal üretim değeri 2013 yılında 170,5 milyar TL olup bölgemizde üretilen toplam tarımsal üretim değeri 11,7 milyardır. Toplam tarımsal üretim değerinin yaklaşık %60'ı bitkisel üretim tarafından karşılanmakta olan bölgemizde bitkisel üretim ağırlıklı bir yapı sergilemektedir. Bu nedenle çalışmada bölgemizde bitkisel üretim alanlarında yaşanan değişimler değerlendirilecektir.

Bölgemizde üretilen bitkisel ürünlerin miktarı ile üretim değeri arasındaki ilişkiye bakıldığında en başarılı bölgenin Isparta Burdur Antalya bölgesi olduğu görülmektedir. 22,3 milyon dekar alandan elde ettiği 15,4 milyon tonluk bitkisel üretimi ile 1. sırada yer alan bölgemiz 7,4 milyon dekar alanda 9,14 milyon ton üretim gerçekleştiren Isparta Burdur Antalya Bölgesinin üretim değerini yakalayamamaktadır. Bu durum bölgede verim ve kalitede yaşanan sorunlar ile birlikte katma değeri yüksek ürünlerin yeteri düzeyde üretilemediğine işaret etmektedir. Isparta Burdur Antalya Bölgesinin sahip olduğu tarım alanlarının yaklaşık 3 katına sahip olan bölgemizin tarımsal üretimde katma değeri artıracak tedbirler geliştirmesi büyük önem arz etmektedir.

Yoğun ve köklü bir tarım kültürüne sahip olan bölgemiz son yıllarda kuraklık tehdidi ile karşı karşıyadır. Küresel iklim değişiminin neden olduğu olumsuz iklim etkileri bölgemizde yoğun olarak hissedilmekte olup tarım alanlarında ciddi verim kayıpları yaşanmıştır. Bölgede kuraklık etkilerini azaltacak sulama altyapısına yönelik önemli yatırımlar yapılırsa da bölgenin

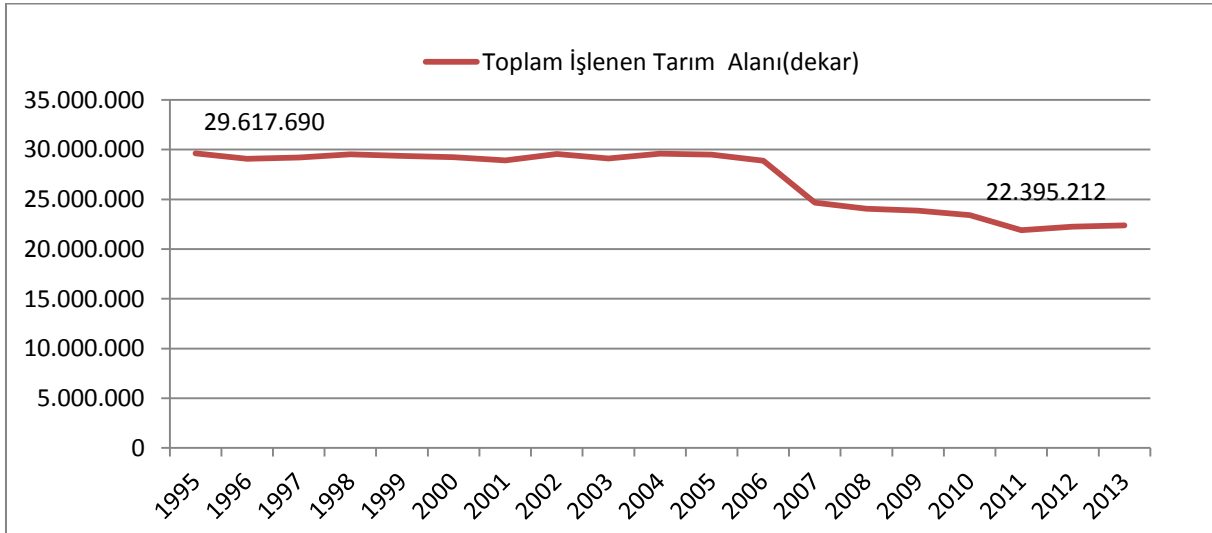
ekolojik gerçekleri ve küresel iklim değişikliği noktasındaki olumsuz senaryolar düşünüldüğünde su sorununa kökten bir çözüm getirilmesi de olası görülmemektedir.

BÖLGEDE TARIM ALANLARINDAKİ AZALIŞLAR

Bölgemizde gerek kuraklık etkileri gerekse kırsal alanlarda yaşanan yoğun göçler nedeniyle tarım alanları ekilişlerinde 1995-2013 yılları arasında yaklaşık 7,22 milyon dekar azalış gerçekleşmiştir. Diğer bölgelerle karşılaştırıldığında tarım alanlarında en fazla azalış bölgemizde gerçekleşmiştir. Ülkemizde olduğu gibi bölgemizde de özellikle 2004 ve sonrasında kuraklığın daha fazla hissedilmesi neticesinde 2007 yılında tarımsal ekilişlerde azalışlar başlamış ve artarak devam etmiştir.

Bölgemiz ve ülkemiz tarım alanlarında yaşanan bu azalışlara; sanayi, turizm, kentleşme, ulaşım, madencilik gibi yaygın tarım dışı kullanımlar ile kuraklık, tarımsal gelirlerin düşüklüğü ve göç gibi unsurlar neden olmaktadır. Bölgemizde tarım arazilerinin tarım dışı kullanım alanı toplam 26.493 da olup bunun 17.369 da Konya iline aittir.² Ağırlık olarak sanayi kullanım amaçlı olarak vasıf değiştiren tarım alanlarında konut, madencilik amaçlı kullanımlarda söz konusudur. Bölgemiz tarım alanlarında yaşanan yoğun azalışlarda tarım dışı kullanımından kaynaklanan azalışların toplam içerisindeki ağırlığının az olması nedeniyle bu azalışların tarım alanlarının terk edilmesi kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Şekil 3 TR52 Bölgesinde İşlenen Tarım Alanları Değişimi(da)

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

Bitkisel üretim ağırlıklı olan bölgemizde en fazla tahıl grubu ürünlerin ekilişi yapılmakta olup tarım alanları ekilişi azalışlarından ise en fazla tahıl ekilişleri olumsuz etkilenmiştir. 1995-2013 yılları arasında 2,65 milyon dekar azalış gerçekleşmiştir. 2013 yılında tahıl grubunda olduğu gibi sebze ve meyve üretiminde bir miktar artış sağlanmış olsa da 1998 yılı ekiliş oranları yakalanamamıştır. Alan olarak en fazla azalış tahıl grubunda olsa da oransal olarak en fazla azalış(%30) meyve yetiştiriciliğinde yaşanmış olup bunun en önemli nedeninin bağ (üzüm) alanlarındaki azalışlardır.

² Pınar Topçu., Tarım Arazilerinin Korunması ve Etkin Kullanımına Yönelik Politikalar, 2012. Kalkınma Bakanlığı

Tablo 2 Konya Karaman Bölgesi Bitkisel Üretim Alanları Değişimi (dekar)

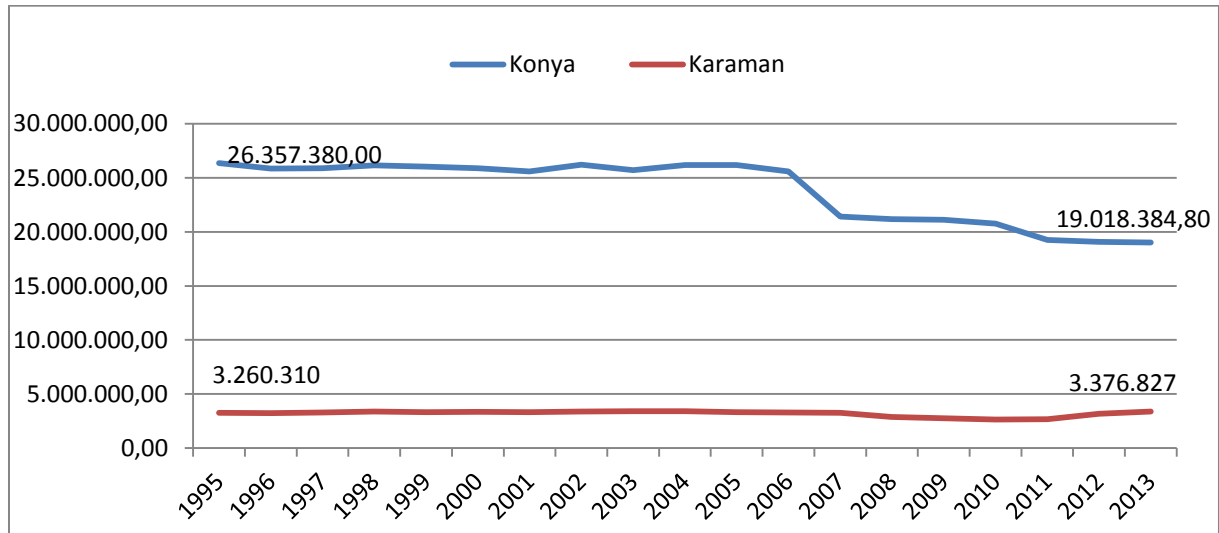
	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı(Dekar)	Nadas Alanı(Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı(Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı(Dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
1995	17.724.250,00	10.546.900,00	339.520,00	1.007.020,00	0,00
1998	17.737.660,00	10.373.730,00	348.270,00	1.068.080,00	0,00
2001	16.697.480,00	10.679.280,00	347.540,00	1.184.360,00	0,00
2004	15.760.180,00	12.548.440,00	405.250,00	866.360,00	0,00
2007	15.130.515,00	8.391.571,00	397.097,00	748.628,00	0,00
2010	14.145.848,00	8.298.886,00	302.105,00	671.176,00	0,00
2013	15.072.678,00	6.295.777,00	315.416,00	709.834,00	1.506,80
1995-2013	-2.651.572,00	-4.251.123,00	-24.104,00	-297.186,00	1.506,80

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

BÖLGE İL VE İLÇELERİNDE AZALIŞ DÜZEYLERİ

Bölge illeri detayında tarım alanlarında yaşanan değişimler irdelendiğinde ise Bölgemizin en önemli tarımsal üretim potansiyeline sahip olan Konya’da tarım alanlarında ciddi azalışlar yaşanırken Karaman’da az da olsa artış olduğu görülmektedir.

Şekil 4 Konya ve Karaman İllerinde Tarım Alanı Azalışları(da)

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

Bölgemiz genelinde olduğu gibi; Konya ilimizde de ağırlıklı üretim kalemi olan tahıl grubunda azalışlar daha fazla yaşanmıştır. Özellikle 2000 yılı sonrasında tahıl alanlarında yaşanan azalışlar artış göstermiş 15 milyon dekarlık ekilişlerden 2013 yılında yaklaşık 12,6 milyon dekarlara düşmüştür. Konya ilinde 1995-2013 yılları arasında toplamda 7,33 milyon dekar

tarım arazisi azalışı yaşanmıştır. Yıllar bazında yapılan incelemede özellikle kuraklık etkilerinin yoğun olarak hissedildiği 2006-2007 sezonu ile birlikte düşüşler artarak devam etmiştir.

Şekil 5 Konya Bitkisel Üretim Alanları Değişimi(da)

	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı(Dekar)	Nadas Alanı(Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı(Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı(Dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
1995	15.537.890,00	9.920.230,00	253.810,00	645.450,00	0
1998	15.510.110,00	9.694.720,00	236.820,00	699.130,00	0
2001	14.421.010,00	10.140.900,00	220.580,00	795.810,00	0
2004	13.262.220,00	12.228.050,00	240.530,00	448.640,00	0
2007	12.642.925,00	8.172.768,00	229.492,00	362.980,00	0
2010	12.174.314,00	8.064.840,00	172.418,00	357.637,00	0
2013	12.588.987,00	5.865.622,00	176.516,00	385.753,00	1.506,80
1995-2013 Farkı	-2.948.903,00	-4.054.608,00	-77.294,00	-259.697,00	1.506,80

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

Konya’da miktar olarak en büyük azalma tahıl grubunda yaşanırken; oransal olarak değerlendirildiğinde, yaklaşık %40’lık azalma ile meyvecilikte yaşanmıştır. İlde son yıllarda süs bitkileri yetiştiriciliği alanında bir hareketlenme olsa da tarım alanlarının artması noktasın çok ciddi etki yapmaktadır.

Karaman’da ise; Konya’da yaşanan azalışların tersine az da olsa bir artış söz konusudur. İlde sadece Meyve, İçecekler ve Baharat Bitkileri kaleminde ciddi azalışlar yaşanmıştır. TÜİK verileri incelendiğinde; bu azalışların en önemli sebebinin üzüm alanlarında 2009 yılı itibariyle yaşanan azalışlar olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 6 Karaman Bitkisel Üretim Alanları Değişimi(da)

	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı(Dekar)	Nadas Alanı(Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı(Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı(Dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
1995	2.186.360,00	626.670,00	85.710,00	361.570,00	0,00
1998	2.227.550,00	679.010,00	111.450,00	368.950,00	0,00
2001	2.276.470,00	538.380,00	126.960,00	388.550,00	0,00
2004	2.497.960,00	320.390,00	164.720,00	417.720,00	0,00

	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı(Dekar)	Nadas Alanı(Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı(Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı(Dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
2007	2.487.590,00	218.803,00	167.605,00	385.648,00	0,00
2010	1.971.534,00	234.046,00	129.687,00	313.539,00	0,00
2013	2.483.691,00	430.155,00	138.900,00	324.081,00	0,00
1995-2013 Farkı	297.331,00	-196.515,00	53.190,00	-37.489,00	0,00

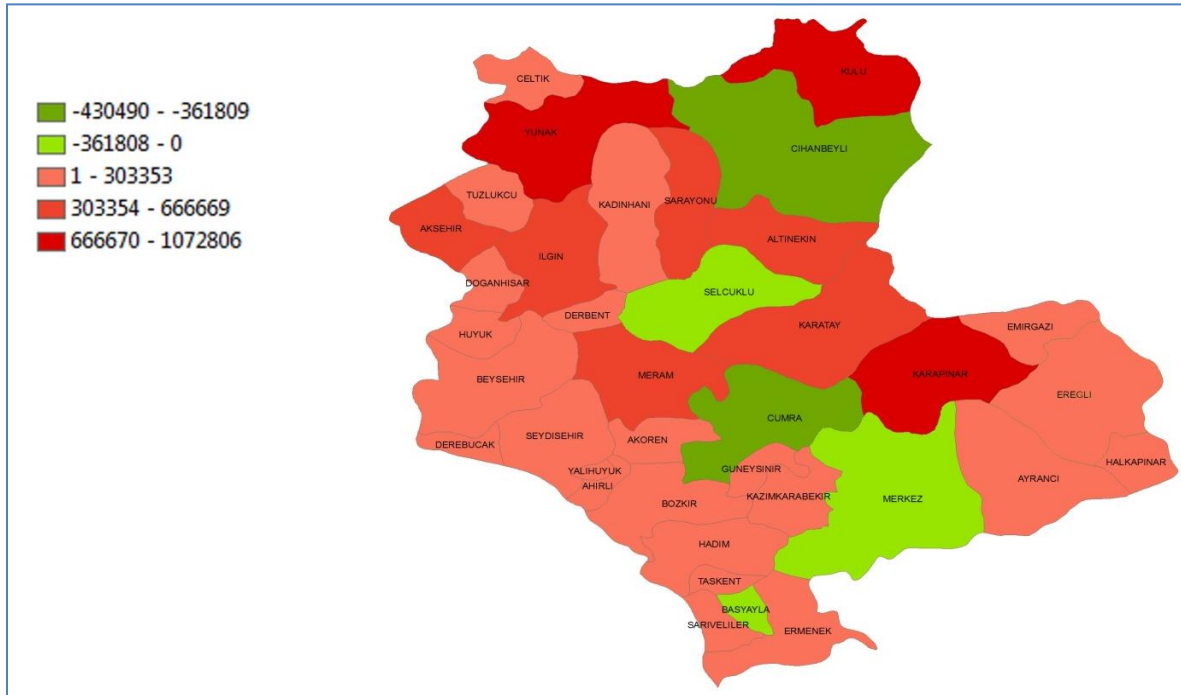
Kaynak: TÜİK, 1995-2013

TARIM ALANLARI EN FAZLA HANGİ İLÇEMİZDE AZALMAKTA?

Toplam tarım alanları

Bölgemiz Konya ve Karaman illeri içerisinde merkez ilçeleri ile birlikte 37 ilçe bulunmaktadır olup tarım alanlarında yaşanan azalışların sebepleri ile ilgili bir değerlendirme yapabilmek adına ilçeler düzeyindeki veriler de incelenmiş ve Cihanbeyli, Selçuklu Çumra, Karaman Merkez ve Başyayla ilçeleri dışında kalan tüm bölge ilçelerinde tarım alanlarında azalma olduğu anlaşılmıştır. En fazla azalış toplamda yaklaşık 1 milyon dekar ile Karapınar ilçesinde yaşanmıştır. Karapınar'ın hemen arkasından en fazla azalış Kulu ve Yunak ilçelerinde gerçekleşmiştir. Bölge ilçelerinde genel olarak tarım alanları ekilişinde bir azalma söz konusudur.

Şekil 7 1995-2013 yılları arası bölgemiz ilçeleri tarım alanlarında yaşanan değişimler(dekar)*

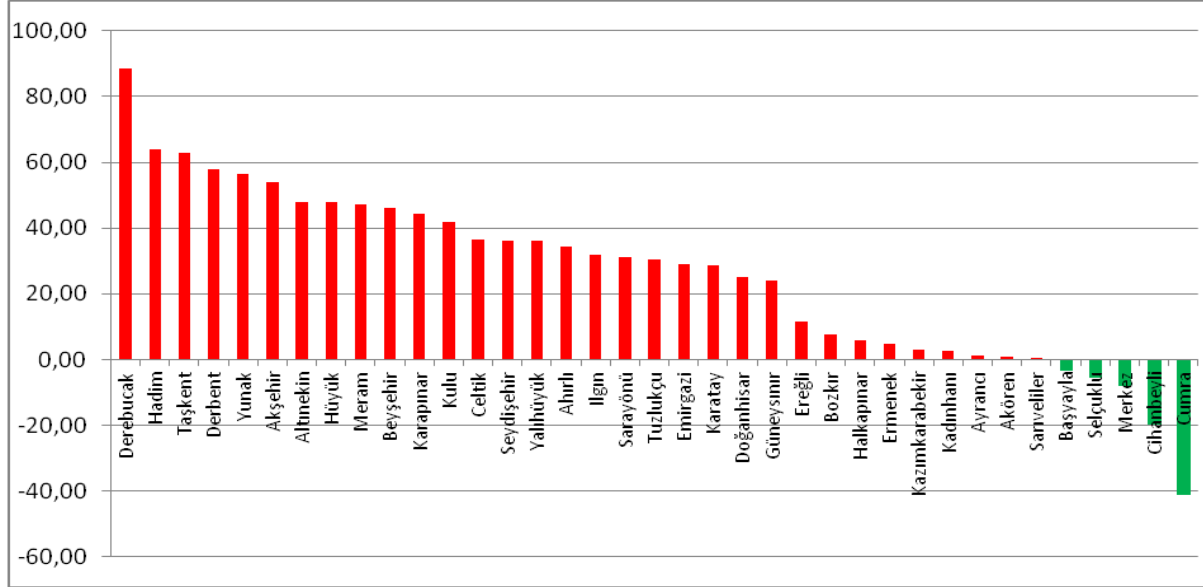

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

*Kırmızı tonundaki değişimler tarım alanlarında yaşanan azalışları, yeşil tonundaki değişimler artışları ifade etmektedir.

Tarım alanlarındaki azalışa oransal olarak baktığımızda ise durumun farklılaştığı göze çarpmaktadır. Parsellerin görece dağınık ve küçük olduğu dağlık kırsal alanlarda yer alan ilçelerimizde toplam tarım alanı içindeki azalış oranlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Derebucak, Hadim, Taşkent ilçeleri oransal olarak en fazla azalışın gerçekleştiği yerleşimlerdir.

Şekil 8 1995-2013 yılları arasında bölge ilçelerinde toplam tarım alanlarında azalma oranı(%)

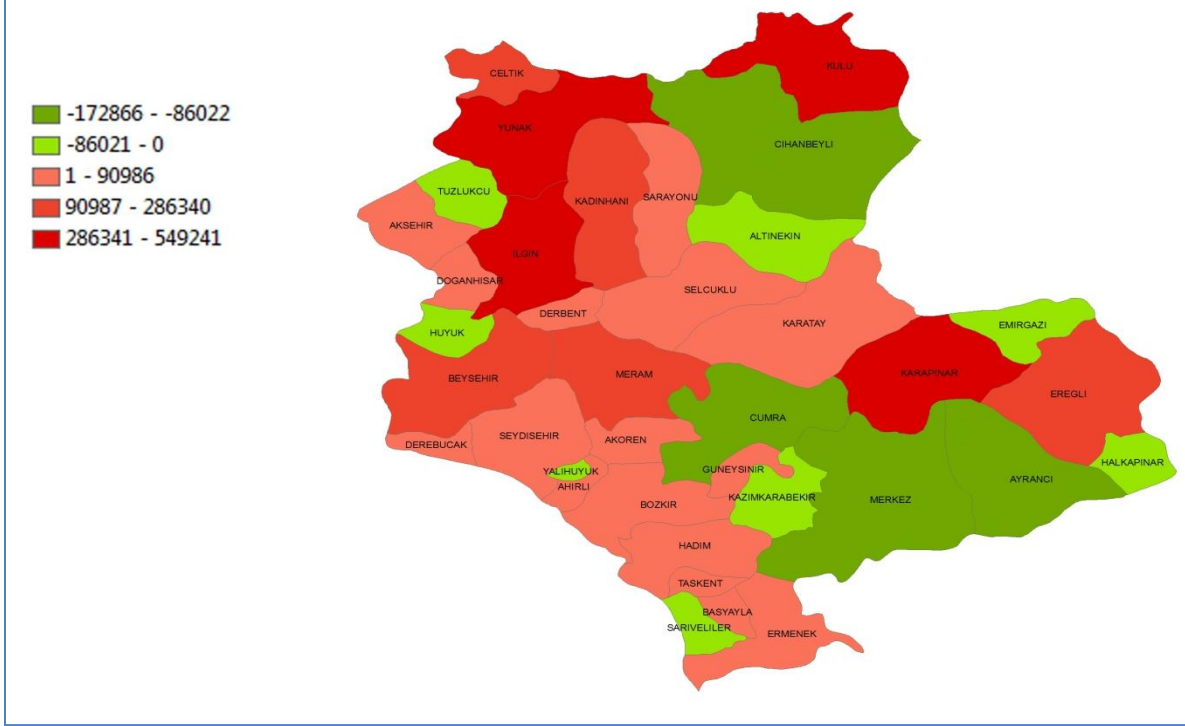
Kaynak: TÜİK, 1995-2013

Konya Kapalı Havzası içerisinde yer alan Bölgemizin yaklaşık %60'ı ova %40'ı ise dağlık alanlardan oluşmaktadır. Bölgemiz ova alanlarında ağırlıklı olarak tahıl ürünleri yetiştiriciliği yapılmakta olup dağlık kırsal yerleşimlerde tahıl ekilişlerinin yanı sıra meyvecilik de yapılmaktadır. Bu sebeple tarım alanlarında yaşanan değişimler üretim gruplarına göre de detaylandırılmıştır.

Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler

Bölgemiz ana ürün gruplarından tahıl üretiminin ilçeler düzeyindeki değişimleri incelendiğinde; alansal olarak en önemli azalışların tahıl ekilişinin en fazla olduğu ilçelerde yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 9 1995-2013 yılları arası bölgemiz ilçeleri tahıl üretim alanlarında yaşanan değişimler(dekar)*

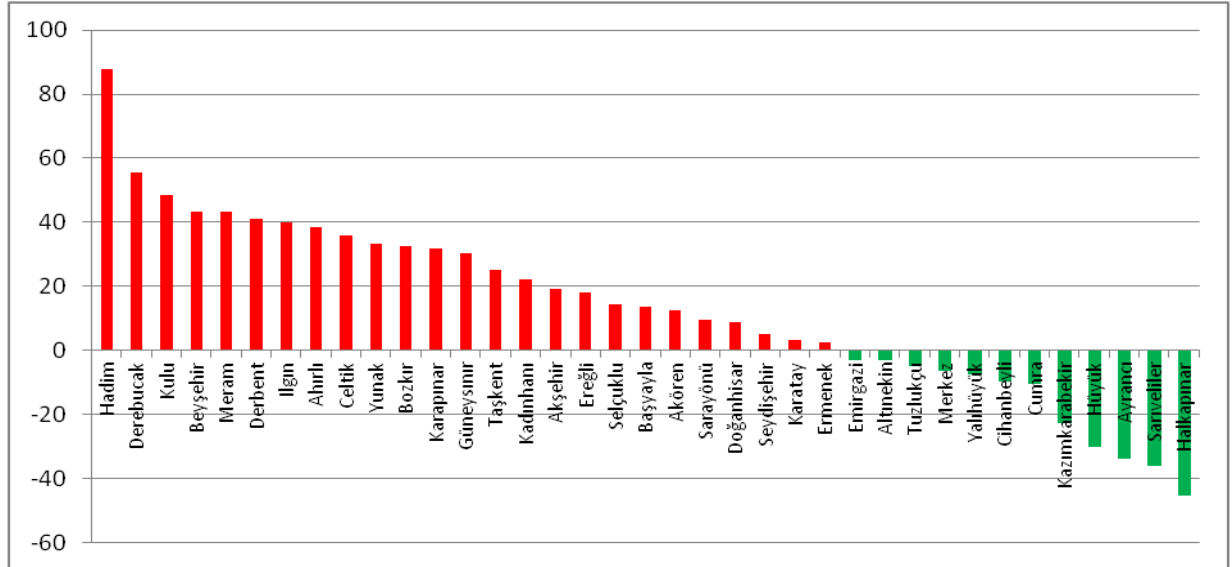

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

*Kırmızı tonundaki değişimler tarım alanlarında yaşanan azalışları, yeşil tonundaki değişimler artışları ifade etmektedir.

Bölge ilçelerinde tahıl alanlarında azalma oranlarına bakıldığında; en fazla azalmanın Hadim, Derebucak ve Kulu'da olduğu görülmektedir. 1995 yılına göre Hadim'de tahıl ekiliş alanlarında %80'nin üzerinde azalış olmuştur. Tarım alanlarında yaşanan bu azalışlara paralel olarak Hadim en fazla göç veren ilçeler arasında yer almaktadır.

Şekil 10 1995-2013 yılları arasında bölge ilçelerinde toplam tahıl alanlarında azalma oranı(%)

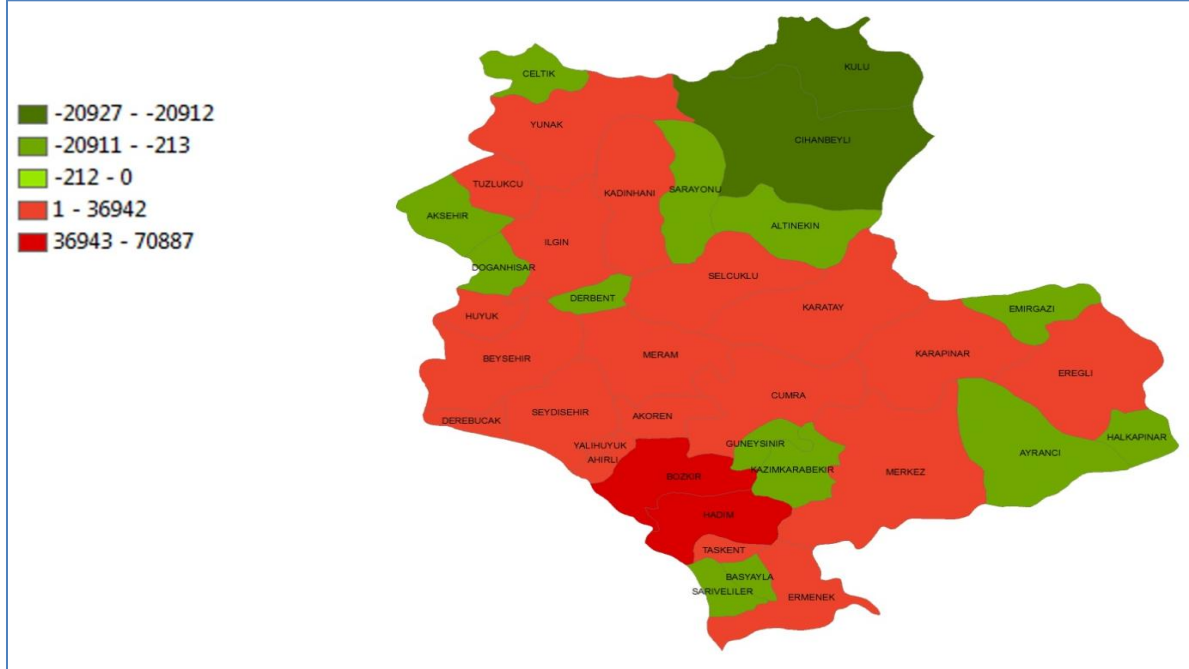
Kaynak: TÜİK, 1995-2013

Meyveler, içecek ve baharat bitkileri

Bölgemizin özellikle dağlık kırsal alanlarında yer alan ilçelerimiz başta olmak üzere tahıl üretiminin yanında meyve yetiştiriciliği de yaygındır. İlçe düzeyinde meyve, içecek ve baharat bitkilerinde alansal olarak en büyük azalışın Hadim, Bozkır ve Yunak ilçelerinde gerçekleştiği

görülmektedir. Hadim ve Bozkır ilçelerinde meyve alanlarında azalışlar yaşanırken Yunak ilçesinde kimyon ekiliş alanlarında ciddi azalışlar yaşanmıştır. 1995 yılında Yunakta 40 bin dekar alanda kimyon yetiştiriciliği yapılırken 2013 yılında bu alan 2193 dekara düşmüştür.

Şekil 11 1995-2013 yılları arası bölgemiz ilçeleri meyve, içecek ve baharat bitkileri üretim alanlarında yaşanan değişimler(dekar)*

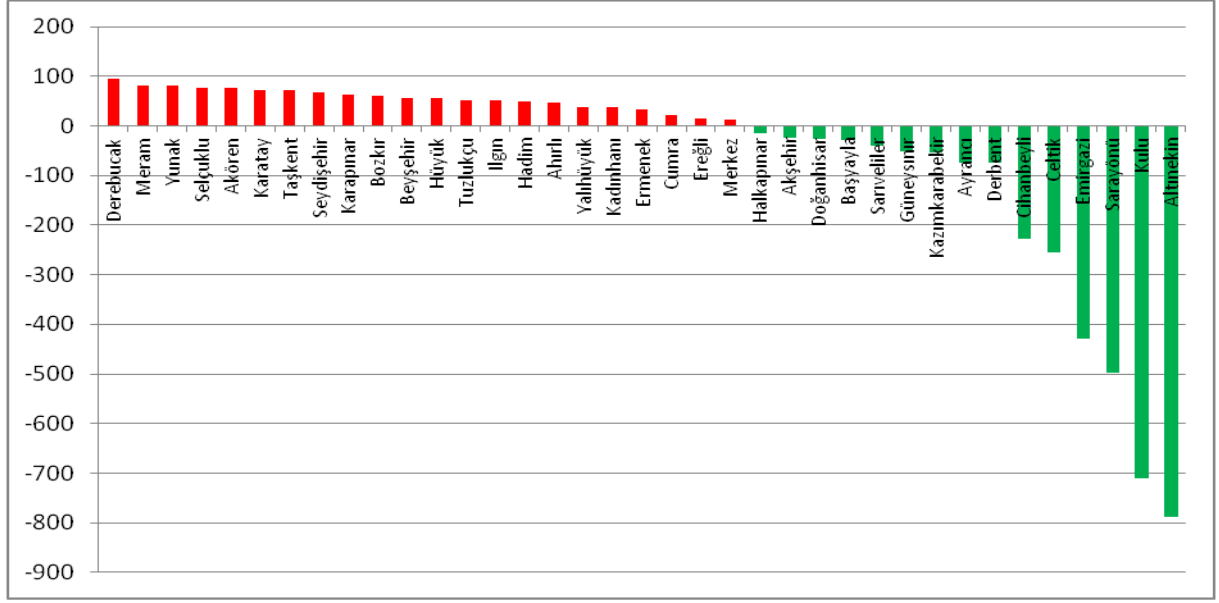
Kaynak: TÜİK, 1995-2013

*Kırmızı tonundaki değişimler meyve, içecek ve baharat bitkileri alanlarında yaşanan azalışları, yeşil tonundaki değişimler artışları ifade etmektedir.

Meyve, içecek ve baharat bitkileri yetiştirilen alanlarda yaşanan azalışlara oransal düzeyde bakıldığında ise; Derebucak, Meram, Yunak ve Selçuklu'da yaşandığı görülmektedir. Özellikle Derebucak ilçemiz 1995 yılı itibarıyla meyve alanlarının tamamına yakını kaybetmiştir. TÜİK bitkisel üretim verileri incelendiğinde; 90'lı yıllarda ağırlıklı olarak üzüm yetiştiriciliğinin yapıldığı meyve alanlarında özellikle 2007-2008 döneminde yaşanan kuraklığın etkileri ile ciddi azalışlar yaşandığı görülmektedir.³

³ TÜİK, 1990-2013

Şekil 12 1995-2013 yılları arasında bölge ilçelerinde toplam Meyve, içecek ve baharat bitkileri alanlarında azalma oranı(%)

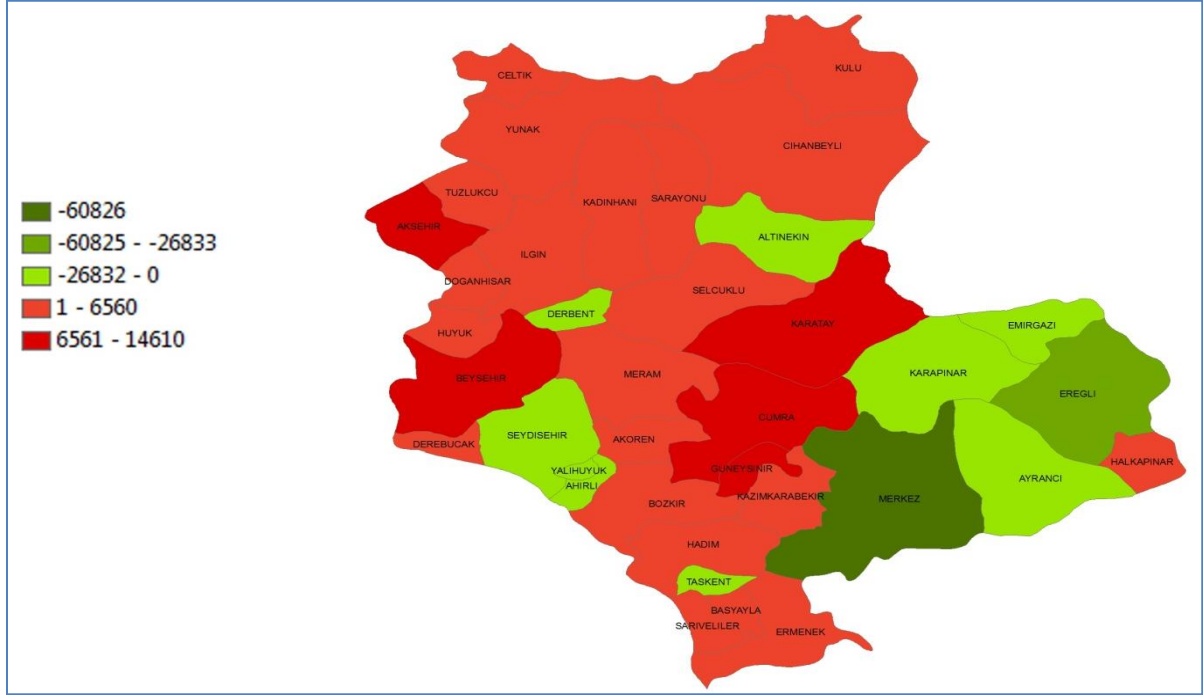
Kaynak: TÜİK, 1995-2013

Bölge geneline bakıldığında üzüm alanlarında bir azalış yaşandığı görülmektedir. Üzüm alanlarında yaşanan bu azalışlara karşın son yıllarda verilen desteklemeler ile tarımsal üretimde katma değeri yüksek ürünlere olan eğilimler meyve yetiştiriciliğini belli oranlarda artırmıştır.

Sebze bahçeleri

Sebze üretiminin sulamaya bağımlı bir üretim biçimi olması ve bölgedeki su kısıtı nedeniyle ulusal düzeyde çok rekabetçi bir bölge olmadığımız görülmektedir. Ancak bazı ürünlerde ciddi üretim potansiyellerine de ulaşılmıştır. Örneğin havuç üretiminde Bölgemiz ilk sırada yer almakta olup ülke havuç üretiminin yaklaşık %67'sini karşılamaktadır. Özellikle ihracata yönelik siyah havuç üretiminin tamamı bölgemizden karşılanmaktadır. Bu sebeple ilçelerimizde sebze üretim alanlarında yaşanan değişimler bölge için önem arz etmektedir. Bölge ilçelerinde sebze üretimi en fazla Meram, Karaman Merkez, Çumra, Karapınar ve Ereğli ilçelerinde yapılmaktadır.

Şekil 13 1995-2013 yılları arası bölgemiz ilçeleri sebze bahçeleri üretim alanlarında yaşanan değişimler(dekar)*

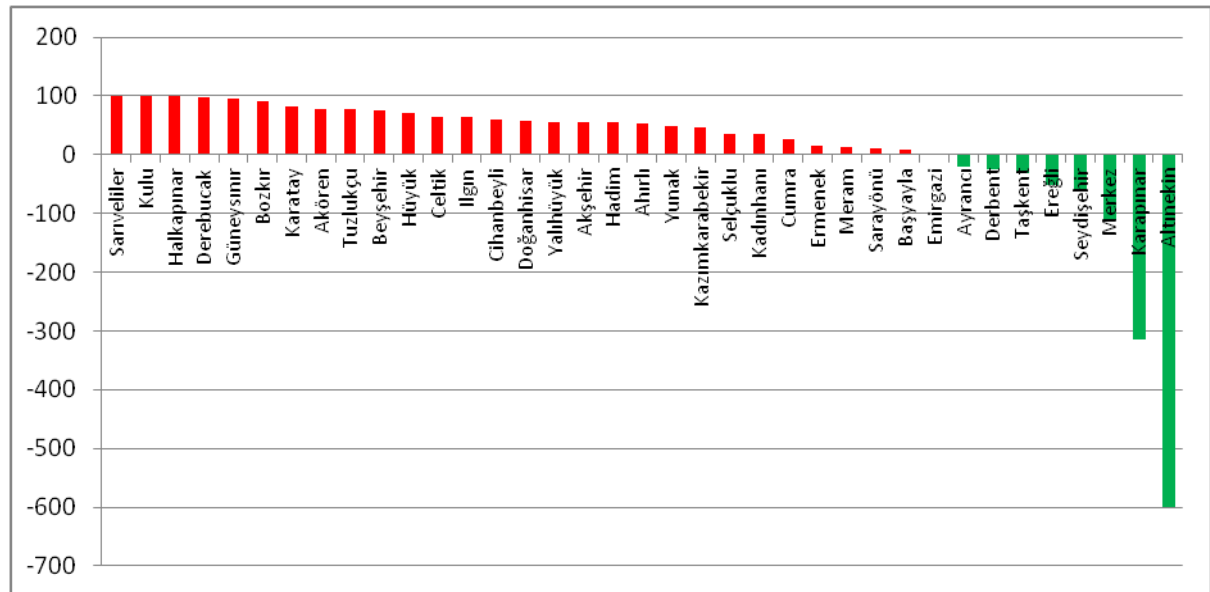

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

*Kırmızı tonundaki değişimler sebze alanlarında yaşanan azalışları, yeşil tonundaki değişimler artışları ifade etmektedir.

Bölgemizde belli ürünler dışında çok yaygın olmayan sebze üretimi son yıllarda yaşanan kuraklık etkileriyle birlikte bazı ilçelerimizde bitme noktasına gelmişti. 1995-2013 yılları arasında ilçelerimiz sebze alanları oransal değişimlerine bakıldığında Sarıveliler, Kulu, Halkapınar, Derebucak, Bozkır ve Karatay ilçeleri sebze üretim alanlarında %80'lerin üzerinde azalışların olduğu görülmektedir. Özellikle Sarıveliler, Kulu ve Halkapınar ilçelerimizde sebze üretimi bitme noktasına gelmiş olup Sarıveliler'de 2010 yılı itibarıyla sebze üretimi yapılmamaktadır.

Şekil 14 1995-2013 yılları arasında bölge ilçelerinde toplam Meyve, içecek ve baharat bitkileri alanlarında azalma oranı(%)

Kaynak: TÜİK, 1995-2013

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dünya üzerinde insan hayatının devamlılığının sağlanması için binlerce yıldır tarım yapılmaktadır. Günümüzde çok daha fazla nüfusu beslemek zorunda olan tarımın, stratejik bir sektör olduğu gerçeği, gün geçtikçe daha fazla anlaşılmaktadır. Gıda güvenliği ve güvencesinin sağlanması gibi stratejik bir öneme sahip olan tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması ulusal düzeyde stratejik bir konudur. Tarımsal üretim, yarattığı gayri safi katma değerler açısından değerlendirildiğinde ekonomik bir faaliyet olmaktan çok insanlığın gıda ve ilgili olduğu sanayi kollarının hammadde ihtiyacının karşılandığı alternatifsiz stratejik bir kaynak olarak düşünülmelidir.

FAO 2050 yılında artan nüfus, ekonomik baskılar ve iklim değişim etkileri neticesinde ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretimin iki katına çıkması gerektiğini belirtmiştir. Bölgemiz çok geniş coğrafyası ve farklı ekolojik özellikleri ile ülkemizde gıda arz güvenliğinin temin edilmesi noktasında önemli bir yerde olup belli ürünlerde ulusal düzeyde üretimde ilk sırada yer almaktadır. Bu stratejik konumu nedeniyle bölgemizde tarımsal faaliyetlerin verimli bir şekilde sürdürülebilirliğinin sağlanması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Bu noktadan hareketle bölgemizde tarım arazilerinin korunması, etkin kullanılması ve verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar büyük önem arz etmektedir. Bölgemiz yarı kurak iklim özelliği göstermekte olup yağış değerleri ve su rezervleri açısından bölge, ihtiyacını karşılamaktan oldukça uzaktır. Gerek artan kuraklık etkileri gerekse aşırı su kullanımları gibi nedenlerle bölgede özellikle ova kesiminde yer altı su kaynakları seviyeleri azalmış ve tarımsal sulama maliyetleri artış göstermiştir. Bölgede yaşanan su kısıtı tarımsal verimliliği olumsuz etkilemiş ve ücretsiz aile emeğine dayanan bölge kırsalında tarımdan elde edilen gelirler düşmüştür. Dağlık kesimlerde ise, arazilerin küçük ve parçalı olması ile birim alandan elde edilen gelirleri düşürmüş, göçü zorunlu hale getirmiştir. Bu durum ise, bölge içinde gelişmişlik farklarının daha da derinleşmesine neden olmuştur.⁴

Bahsi geçen bu olumsuz özellikler neticesinde bölgemizde ciddi düzeyde tarım alanları ekilişlerinde azalmalar yaşanmıştır. Her ne kadar son birkaç yılda bir artış söz konusu olsa da sahip olunan potansiyellerin yakalandığı düşünülmemektedir. Ülkemiz tarım alanlarındaki toplam azalışın yaklaşık ¼'ü bölgemizde gerçekleşmiştir. Bölgede terk edilen tarım alanlarında tarımsal faaliyetlerin tekrar başlaması için özellikle genç çiftçilerin özendirilmesi ve kırsalın cazibesinin artırılması büyük önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, Konya Karaman Bölgesinde tarım sektörü; ulusal düzeyde yarattığı katma değer, üretim değeri ve istihdam açısından değerlendirildiğinde kritik bir sektör olarak varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle tasarlanacak ulusal kalkınma ve bölgesel gelişme politikalarında tarım konusu titizlikle incelenmelidir. Bu durum ise bölgenin sahip olduğu ekolojik özellikleri, sahip olduğu tarım alanları, kuraklık etkileri gibi unsurların göz önüne alarak bütüncül bir yaklaşımla sınırlı tarımsal kaynakların en rasyonel şekilde kullanmayı ve

bölgesel gelişmeye en fazla katkıyı sağlayacak doğru tarımsal politikaların oluşturulmasını gerektirmektedir.